

Contact

Driemaandelijks magazine van de stichting ESDA

- 02 Redactioneel Tegels eruit!
- 03 Overdenking Wegwerpmatschappij
- 04 Bijbels gezien Werelden apart?
- 06 Dialoog Liefde als basis voor christelijk onderwijs
- 08 Interview 'Klimaatverandering valt n  t mee'
- 10 In beeld Zorgen voor de aarde IS zorgen voor elkaar
- 12 Verdieping Klimaatveranderingaars
- 15 Uitstappen Rivierenland
- 16 Voedsel voor de geest De dronken aarde
- 18 Groen! Wegwerpindustrie
- 19 Ten slotte Optimist
- 20 ESDA Contactgegevens

KLIMAAT

Tegels eruit!

TEGELS ERUIT!
Lydia Lijkendijk

Op de temperaturen van een zeeklimaat, zoals we in Nederland hebben, ben ik eigenlijk niet gebouwd. Ik houd niet van koele zomers, en van winters houd ik al helemaal niet. Met ijspegels en sneeuwbloemen moet je bij mij niet aan komen zetten. Ik kruip van september tot en met april het liefst in de open haard. Poes ervoor op een kleedje en niks meer aan doen. Het zal je niet verbazen dat ik met minimaal twee kruiken slaap als het koud is, en dat is het in mijn beleving al snel. Poes verspreidt overigens van zichzelf óók veel warmte en ze kruipt graag op schoot, dus da's best een ideale oplossing voor kouwelijkelijk aangelegde types. Je moet dan wel stil blijven zitten, anders gaat het vachtje aan de wandel. Beetje kroelen en kriebelen helpt ook om de warmtebron op haar plek te houden.

Dat we zo langzamerhand in Nederland een mediterraan klimaat krijgen met bijbehorende temperaturen, vind ik voor mij persoonlijk dan ook helemaal niet zo erg. De zomer die al begint in maart en aanhoudt tot november, echt, ik houd ervan. Hardop durf ik zoiets bijna niet te zeggen, want het is natuurlijk niet florissant gesteld met het klimaat. In dit nummer kun je daar meer over lezen, bijvoorbeeld in het interview met RTL 4-weerman Reinier van den Berg. We verbruiken meer aarde dan er is, vervuilen de rest en vinden het gek dat de boel vervolgens in de war raakt.

Er is nog iets waar ik niet van houd, en dat is tuinieren. Van tuin zonder 'ieren' houd ik wel, heel erg veel zelfs. Lekker op een stretcher met een boek in de schaduw. Of na een dag achter een beeldscherm even bijkomen in de avondzon. Maar al het harde

werk dat daaraan voorafgaat, van schoffelen tot onkruid wieden, daar heb ik geen kaas van gegeten. Als je mij iets met onkruid laat doen, trek ik rustig vaste planten eruit.

Van klimaat naar planten, da's een kleine stap. Want elke stoeptegels die je vervangt door gras of een plantje helpt al bij het klimaatbestendiger maken van je leefomgeving. Onze betegelde voortuin hebben we vervangen door een perk met planten. En in het midden zit Jet, op een sokkel. Dat ziet er een stuk leuker uit, maar het vergt wel onderhoud. Ik doe dus iets wat ik niet leuk vind (tuinieren) voor een resultaat waar ik niet van houd (het zeeklimaat). Klinkt als een slechte deal, maar toch heb ik het idee dat ik goed bezig ben. Want het klimaat, daar moeten we zuinig mee zijn. Wacht, ik maak alvast even een kruik!

Contact is een gratis uitgave van het Kerkenoootschap der Zevende-dags Adventisten **ESDA-Instituut** Amersfoortseweg 18, 3712 BC Huis ter Heide
Tel: 030 - 6931509 | Email: esda@adventist.nl | Web: www.esda-online.nl | INGbank NL76 INGB 0000 0383 25 | Rabobank NL59 RABO 0155 9483 18
ESDA België Ernest Allardstraat 11, 1000 Brussel | Tel: 02-513680 | ING Bank BE47 3100 1698 4180 **Verantwoordelijke uitgever België** Jeroen Tuinstra,
Gezellenstraat 12-1, 1030 Schaarbeek **Hoofredacteur** Lydia Lijkendijk **Redactiesecretaris** Joanne Balk-Geerlings
Redactie Tom de Bruin, Jacob Engelgeer, Rudy Dingjan, Jeroen Tuinstra en Nelske Verbaas **Vaste medewerkers** Reinder Bruinsma - emeritus predikant
en schrijver, Marie Rahajaan - kunstsociologe en Glenn Ripassa - docent hbo **ISSN** 2542-548X
Vormgeving Paul de Bruin - Limelight Design Studio **Foto omslag** Tap10/Shutterstock.com **Druk** Van de Ridder - Nijkerk **Oplage** 2500 ex.

Wegwerp- maatschappij

WEGWERP-
MAATSCHAPPIJ
Joanne Balk

gabriel12/Shutterstock.com

Weggoaien kan altijd nog. Met die instelling ben ik opgegroeid. Als er vroeger bij ons thuis iets stuk ging, dan maakten we het. En van oud werd nieuw gemaakt. Apothekersflessen werden lampen en een bestekcassette werd bevorderd tot gangkastje.

Het gevolg daarvan is wel dat ik nog steeds moeilijk iets kan weggooien. Opruimrondes monden bij mij altijd uit op het toch maar weer terugleggen van spullen. Wetende dat het de volgende keer wél gewoon weg gaat. En naderhand misgrijpen doe ik natuurlijk ook altijd. Want ik hâd dat toch nog ergens liggen ... Hâd ja. Inderdaad.

Deceptie

In de loop van de 20e eeuw deden de wegwerpverpakkingen en producten voor de kortere termijn hun massale intrede. Mee-doen met de nieuwste trends werd ons zo erg makkelijk gemaakt. Maar het korte gebruik van veel producten is behoorlijk slecht voor het milieu, zo blijkt. Los van het feit dat er energie nodig is om al die spullen te maken, zijn de grondstoffen voor sommige producten ook nog eens schaars. En dan is het extra jammer als je er maar een deel van kunt hergebruiken na gedane diensten. Gelukkig is er tegenwoordig weer aandacht voor recyclen en repareren. Niks alles in dezelfde vuilniszak, maar scheiden wat je weggooit. Daar deden wij thuis al aan mee toen de eerste glasbakken verschenen in de jaren '70. Toen was het helemaal nog geen vanzelfsprekendheid om de omme-landse reizen naar de verzamelcontainers te maken. Tegenwoordig staan ze aardig binnen ieders bereik.

Ruim 25 jaar geleden, op ons vorige woon-adres, ontdekte ik dat mijn zorgvuldig gescheiden afval weer allemaal bij elkaar in dezelfde container terechtkwam. Wat een deceptie was dat! Toen ik er destijds wat van zei tegen de ophaaldienst, was het antwoord dat ik betaalde voor het ophalen, niet voor het gescheiden inzamelen. Sinds die tijd hebben we met z'n allen bijgeleerd.

Opdrachten

'Alles maak ik nieuw!' Een hoopvolle tekst uit Openbaring 21:5. Want er komt een dag dat God de aarde vernieuwt en alle gevolgen van de zondeval verdwijnen. Maar dat wil niet zeggen dat we nu roekeloos met de aarde kunnen omgaan omdat ons verblijf hier toch maar tijdelijk is. Het uiteindelijke doel mag geen belemmering zijn voor ons gedrag van nu. Bovendien hebben we een

Kleine dingen dragen bij aan het verschil

erfenis om door te geven aan de volgende generaties. Vanuit de Bijbel krijgen we een paar keer een opdracht mee. Onder andere om mensen over God te vertellen (Matteüs 28:18–20), naar elkaar om te kijken (Filippenzen 2:4) en goed voor elkaar te zijn (Efeziërs 4:32), en om goed voor de aarde te zorgen (Genesis 1:26–29). Je rommel netjes opruimen hoort daar ook bij. Gods schepping serieus nemen zit hem namelijk ook in de kleine dingen. Kleine dingen dragen bij aan het verschil. En de manier waarop we in het leven staan kan bijdragen aan dat verschil.

Debra Anderson/Shutterstock.com

Werelden apart?

WERELDEN APART?
Jeroen Tuinstra

4

Bijbels gezien

‘Klimaatverandering is een existentiële noodsituatie’, ‘Ons huis staat in brand’, ‘Tijd is een luxe die wij niet hebben’: drie uitspraken van de 17-jarige Zweedse Greta Thunberg. Het boegbeeld van vooral de jongere generatie in de strijd tegen klimaatverandering en de roep om een betere toekomst. Het zijn deze jongeren die zich steeds meer zorgen maken over hoe wij omgaan met de aarde. Het christendom spreekt in dit verband al vele eeuwen over ‘rentmeesterschap’.

De werelden van Greta Thunberg en het christelijke rentmeesterschap lijken echter ver van elkaar af te staan. Niet alleen omdat het woord ouderwets overkomt bij de jongere generatie, maar het lijkt in al die eeuwen niet bij te hebben gedragen aan een beter omgaan met de aarde. Misschien wel omdat we het te eenzijdig benaderen.

Heersen over de natuur

De basis voor rentmeesterschap vinden we al vroeg in de Bijbel. De mens krijgt bij de schepping de opdracht mee om heerser te zijn over de aarde (Genesis 1:28) en de tuin te beheren (Genesis 2:15). Hij krijgt het beheer over de aarde dat hij verantwoord moet uitvoeren. Dit wordt ook wel de ‘cultuuropdracht’ genoemd. De mens als brenger van cultuur om die makkelijk verwilderende natuur in toom te houden. Dat heersen over de natuur hebben we ons aardig eigen gemaakt, maar dat beheren van de tuin gaat ons wat moeilijker af. Het Oude Testament moet de mens er dan ook door middel van wetgeving zo nu en dan aan herinneren wat dat bewaken is. Zo treffen we bijvoorbeeld in Deuteronomium 25:4 een regel aan over dierenwelzijn. Een rund mag bij het dersen niet gemuilkorfd worden, zodat het vrij kan eten van het graan. Leviticus 25 stelt een sabbatsrust in voor land. Het moet om de zes jaar één jaar rusten en niet bewerkt worden, om zo het land niet uit te putten. En bij een langdurige belegering van een stad mag je de boomgaarden niet vernietigen, alleen vruchteloze bomen mag je omhakken (Deuteronomium 20:19–20). Door deze wet-

*Ons huis staat
daadwerkelijk
in brand*

geving werd de mens wel aangespoord om na te denken over de lange-termijnevolgen van zijn handelen voor zichzelf.

Goed voor elkaar zorgen

Het eigenlijke woord ‘rentmeester’ komen we pas tegen in het Nieuwe Testament. Het wordt dan in verband gebracht met het zijn van goede beheerders of leiders in de lokale gemeenschap. In Lucas 12 spreekt Jezus bijvoorbeeld over ‘een betrouwbare en verstandige rentmeester, die goed zorgt voor de knechten van het huis’. De gemeenschap kun je vergelijken met een huis waarvoor je als leider en medegelovigen goed moet zorgen. Dat huis, net zoals de aarde, is niet van jou, maar van God; je hebt het in bruikleen gekregen. Je moet dat huis goed beheren en goed voor elkaar zorgen, vooral omdat je niet weet wanneer de eigenaar terugkomt. Ondertussen is dat huis of die gemeenschap langzaam maar groter geworden, onze leefstijl heeft directe gevolgen voor mens en natuur wereldwijd.

De natuur heeft zelf waarde

Het probleem met enkel de benadering van zorgen voor de natuur vanuit rentmeesterschap, is dat de mens zich boven de natuur plaatst, de natuur is er ten behoeve van de mens. Terwijl de mens ook deel is van de natuur en de natuur van zichzelf ook waarde heeft. Romeinen 1:20 benadrukt dat Gods wezen zichtbaar is in de schepping, in haar complexiteit, schoonheid. In de Psalmen

wordt Gods grootheid gezien in de schoonheid van de bergen, de zeeën en de sterren. Ze worden zelfs gebruikt om zijn heerlijkheid te bezingen, bijvoorbeeld in Psalm 104 en 97. De natuur is de vingerafdruk van God in de schepping. Rentmeesterschap wijst ons op onze verantwoordelijkheid als heersers over de natuur. Daarnaast moet het besef dat de natuur vanuit zichzelf waarde heeft, ons verwondering, respect en zorgvuldigheid bijbrengen.

Rechtvaardigheid

De Bijbel spreekt ons aan op nóg een aspect van onze verantwoordelijkheid voor de natuur en de medemens: rechtvaardigheid. De meesten van ons zijn veel minder direct betrokken bij natuur of natuurbeheer, zeker de jongere generatie. Zorgen voor de

De natuur is de vingerafdruk van God in de schepping

natuur en de aarde wordt veelal gezien in het licht van duurzaamheid. We zijn ons meer bewust geworden van de invloed van onze leefstijl en ons koopgedrag op de onrechtvaardigheid in de wereld en de daarmee samenhangende ecologische problematiek. De profeten van het Oude Testament roepen continu op om op te komen voor de rechtelozen, de armen, de daklozen en de vreemdelingen. 'Je brood

delen met de hongerige, onderdak bieden aan armen zonder huis, iemand kleden die naakt rondloopt, je bekommeren om je medemens', zegt Jesaja 58:7.

Dichterbij dan je denkt

Veel van de ecologische rampen die we vandaag zien gebeuren, hebben te maken met onze ongebreidelde hang naar meer en goedkoper. We behoren tot de rijkste 20% van de wereld, die zich 80% van alle consumptie toe-eigent. De ecologische en menselijke schade die wordt aangericht omdat we meer goud of diamanten willen hebben. De schade die veroorzaakt wordt door kobaltwinning voor onze mobiele telefoons. De vervuilende plasticindustrie zodat wij goedkopere producten kunnen krijgen. De dierenindustrie die is opgezet om onze honger naar meer goedkope etenswaren te stillen. De lijst is oneindig, ons huis staat daadwerkelijk in brand. De Bijbel spreekt over een nieuwe hemel en een nieuwe aarde en natuurlijk mogen we daarnaar uitkijken. Maar in de tussentijd moeten we betrouwbare en verstandige rentmeesters zijn. Niet alleen omdat we als rentmeesters goed moeten beheren wat aan ons gegeven is. Maar ook omdat dat wat aan ons gegeven is, Gods wezen laat zien. En omdat we daarmee rechtvaardig en duurzaam om moeten gaan. De werelden van Greta Thunberg en bijbels rentmeesterschap liggen misschien toch niet zo ver uit elkaar.

Liefde als basis voor christelijk onderwijs

In 1 Korintiërs 12 schrijft Paulus over de vele gaven die christenen ontvangen van Gods Geest. Zoals de gave van het lesgeven, het genezen, het helpen, het geven van leiding of het brengen van het goede nieuws. Deze gaven zorgen ervoor dat we met elkaar zijn verbonden. We vullen elkaar aan, ieder met zijn of haar eigen gave, en elke gave is belangrijk.

Niemand heeft een gave die belangrijker is dan die van een ander. En toch is er een gave die al onze gaven overstijgt en het allerbelangrijkste is. Dat is liefde. Daarover schrijft Paulus in het 13e hoofdstuk van zijn brief aan de Korintiërs. Hij geeft aan dat we niet zonder de liefde kunnen. Sterker nog, we stellen niets voor

→ *Zonder de **liefde** is alles
wat we zeggen en doen
compleet zinloos*

als we die liefde niet hebben en uitdragen. Zelfs al zouden we de boodschap van God met anderen delen en al zouden we alles weten wat er te weten valt, zonder de liefde is alles wat we zeggen en doen compleet zinloos. Dat geldt ook voor christelijk onderwijs. Onderwijs vanuit een christelijk perspectief heeft liefde als basis.

God is liefde

De liefde komt van God. Sterker nog, God *is* liefde. Het zijn woorden die je terugvindt in de Bijbel en die je veel hoort, zowel binnen als buiten de kerk. De woorden 'God is liefde' roepen tegengestelde reacties op. Van aanbidding tot boosheid, van vol ontzag tot onbegrip en frustratie, van geloof tot ongelooft, van erkenning tot afwijzing.

Het zijn woorden die je kunt zeggen, lezen en zingen. Je kunt erover nadenken en er met elkaar over discussiëren in gespreksgroepen en studiekringen, en dat kan allemaal erg zinvol zijn. Maar, wil deze uitdrukking werkelijk doordringen in je bewustzijn, willen deze woorden je niet koud laten, dan zullen ze moeten dóórdringen tot je hart. Je zult de woorden 'God is liefde' moeten ondervinden, moeten ervaren.

God ervaren

Om God te ervaren is het noodzakelijk je voor hem open te stellen en een relatie met hem aan te gaan. Wie dat doet, zal hem beleven als een steun in de rug en als de grond onder z'n voeten. Er zijn immers volgende situaties in het leven van alledag waarin je die steun hard kunt gebruiken. Situaties waarin je die grond onder je voeten wilt voelen, zodat je niet wegzinkt in een moeras van tegenslagen en verdriet. Zolang het jou goed gaat, voel je die behoefte wellicht niet zo intens. Maar o wee als het leven tegenzit. Niemand van ons ontkomt daaraan. Iedereen komt in aanraking met tegenspoed en ellende. Juist in die momenten is de ervaring van Gods nabijheid van wezenlijk belang. Ook het volk Israël getuigt van haar relatie met God waarin prachtige ervaringen centraal staan.

Onderwijs de daden van God

In het oudtestamentische deel van de Bijbel lezen we over de relatie tussen God en het volk Israël. Hij heeft het volk uitgekozen zijn grote daden te verkondigen, daden waarin de bevrijding uit de slavernij in Egypte centraal staat. God is een bevrijdende God en heeft het volk Israël – en daarmee de mensheid – regels gegeven om die vrijheid in stand te houden. In de Thora,

wanderingstock/Shutterstock.com

Scan mij

7
dialoog

Foto pagina 6:
Duda Vasilii/
Foto links:
Nolte Lourens/
Shutterstock.com

de eerste vijf boeken van de Bijbel, verwoordt Mozes hoe belangrijk het is om die bevrijdende relatie met God te onderhouden. In het middelpunt van de Thora staat het verbond dat God met zijn volk bij de berg Sinaï heeft gesloten. Daarom herinnert Mozes het volk eraan wat God voor hen in Egypte en in de woestijn heeft gedaan. Hij heeft hen op wonderbaarlijke wijze bevrijd en geleid en heeft hen nooit in de steek gelaten. Deze grote daden van God mogen we niet vergeten. Christelijk onderwijs speelt daarin zeker een rol van betekenis.

Dialoog

Het 4^e kwartaal van het boekje *Dialoog* is gewijd aan **Christelijk onderwijs**.

Dialoog is een halfjaarlijkse uitgave van de Adventkerk.

Bestel *Dialoog* via

www.servicecentrum-adventist.nl.

Prijs incl. verzendkosten € 17,75.

DIALOOG | IN GESPREK MET HET WOORD

2020

Christelijk
onderwijs
Wijheid begint met
ontzag voor de HEER
-4e kwartaal

Weerman Reinier van den Berg:

'Klimaatverandering valt níét mee'

'KLIMAAT-
VERANDERING
VALT NÍÉT MEE'

Van de redactie

8
interview

Reinier van den Berg (1962) is al ruim dertig jaar actief als weerpresentator bij RTL 4. Vanaf 2018 is hij vooral zelfstandig ondernemer. Als spreker op congressen en bij bijeenkomsten inspireert hij zijn toehoorders. Daarnaast is hij betrokken bij initiatieven op het gebied van duurzaamheid en bos (bescherming en aanplant), en bij recycling van plastic. Met *Contact* deelt de klimaatspecialist zijn zorgen over de opwarming van de wereld.

Je bent beroepshalve bezig met het klimaat. Wat trekt je daarin aan?

'Het weer is altijd al mijn hobby geweest en daar heb ik dus mijn werk van gemaakt. Het weer is altijd anders, het vervelt nooit. Het klimaat is het 'gemiddelde weer', en dat verandert snel. De opwarming van de wereld is een interessant fenomeen voor mij als meteoroloog, maar het is vooral zorgwekkend. Daarom houd ik me daar ook veel mee bezig.'

Je doet je werk al een tijdje. Hoe is het veranderd in de loop van de tijd?

'De verandering ligt vooral op het gebied van de ondersteunende technologie. Tegenwoordig is de rol van de computer in alle aspecten van mijn werk veel groter. Dat biedt voordelen, want verwachtingen zijn veel nauwkeuriger dan dertig jaar geleden. Toch blijft het altijd een verwachting, want het weer kan heel snel omslaan.'

Is het klimaat zelf ook veranderd in de loop van de tijd, en zo ja: hoe dan, waar blijkt dat uit?

'Het klimaat verandert ongekend snel, de wereld warmt snel op en dat blijkt glashelder uit alle metingen die meteorologen en andere wetenschappers wereldwijd doen. Ook blijkt het uit de gevolgen van de veranderingen, die we om ons heen zien. Het weer wordt extremer: meer droogte, meer hitte, meer wateroverlast. Gletsjers en ijskappen smelten, de zeespiegel stijgt.'

Heb je zorgen om het veranderende klimaat?

'Zeker, want de gevolgen ervan raken alle wereldbewoners, en alle aspecten van het leven. De coronacrisis is niets vergeleken met wat het verder veranderende klimaat voor de mensen (en andere vormen van leven)

gaat betekenen. Daarbij geldt, zoals bij elke crisis, dat de armen er het eerst en het hardst door worden geraakt. De rijken kunnen het nog wel een tijdje redelijk uithouden.'

Wat kunnen we verwachten op de korte en lange(re) termijn als het om het klimaat gaat?

'Meer extremen. Er komt meer droogte, meer hitte, er zijn meer zware onweersbuien, soms zelfs met forse hagelstenen. Na de warmste zomer in de meetgeschiedenis (2018) kregen we in de zomer erna voor het eerst temperaturen van 40 graden voor de kiezen. In sommige landen leiden droogte en hitte soms tot enorme natuurbranden. Dat gaat wereldwijd leiden tot een toename van het aantal klimaatvluchtelingen. Mensen kunnen niet wonen en werken in ondergelopen steden, en niet eten als de oogst verdroogt en dieren doodgaan. Temperatuur- en neerslagwisselingen leiden tot klimaatstress voor gewassen. Dat zie je terug in de prijs van producten. Sommige producten zijn alleen nog betaalbaar voor rijke mensen.'

Heeft de coronatijd ook nog een effect op het klimaat?

'Als de nood hoog is, kunnen we gezamenlijk verregaande maatregelen treffen om de crisis tegen te gaan. Dat is gebleken in de coronatijd. Ineens werkt bijna iedereen thuis en accepteren we dat onze rechten worden ingeperkt. Klimaatverandering lijkt voor velen nu nog een ver-van-hun-bed-show. Het is nog niet urgent genoeg voor grote groepen mensen. Dus samen de handen op elkaar krijgen voor verregaande maatregelen voor het klimaat, dat is nog een hele uitdaging. Er zijn zelfs nog stromingen, ook in de politiek en zelfs in ons eigen land, die roepoeteren dat het allemaal wel meevalt met klimaatverandering.'

Scan mij

Foto Reinier van den Berg: © Carla Manten Fotografie

Wat zou je willen zeggen tegen deze mensen, tegen 'klimaatontkenners'?

'Klimaatverandering is geen kwestie van geloven of niet, het wordt ondersteund door keiharde feiten. Kijk daar naar! Mocht je toch je bedenkingen hebben, of de wetenschap niet vertrouwen, streef dan toch naar een duurzamer leven. Dat heeft sowieso altijd voordelen, voor jezelf en voor alles wat leeft.'

Wat kunnen lezers doen, wat moeten ze beter laten?

'Het verkleinen van je eigen voetafdruk kan op tal van manieren. Ga bewuster om met wat je koopt en consumeert. Overweeg anders en minder te reizen, en veel vaker te bedanken voor vlees bij het eten. Check je eigen energiegebruik, overweeg zelf stroom op te wekken met zonnepanelen, deel desgewenst spullen zoals een auto of gereedschap.'

Welke boodschap wil je ons meegeven?

'De wereld is met zorg, liefde en wijsheid geschapen. Wie zijn wij om er op een lompe manier mee om te gaan? We maken ons geloofwaardig als we goede rentmeesters zijn. Als je dat ook vindt, deel deze gedachte dan met anderen, want dan wordt delen vanzelf vermenigvuldigen.'

Kijken

Op YouTube is een Climate Talk te vinden van Reinier van den Berg. Daarin legt hij uit hoe de klimaatverandering ontstaat. En hoe mensen een steentje kunnen bijdragen om het tij te keren. Zie QR-code.

Zorgen voor de aarde IS zorgen voor elkaar

10
in beeld

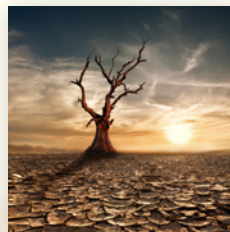
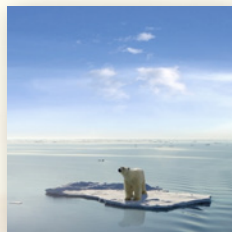

*De aarde weet dat haar
bewoners schuldig zijn. Ze
probeert die zware schuld
te dragen. Maar ze valt en
kan niet meer opstaan.*

(Jesaja 24:20 BGT)

Fotos deze pagina:
Zeehond: Kev Gregory/
Ijsbeer: Jan Martin Will/
Dode boom: Perfect
Lazybones/
Emissies: Solovieva
Liudmyla
Brandende wereldbol:
Boris Ryaposov
Vloed: xuanhuongho
Herbruikbare tassen:
j.chizhe
Olifantje: Piu_Piu
Handen: oOhyperblaster/
Boom: Trutta/
Planeet aarde: Aphelleon/
Shutterstock.com

*Laat de hemel verheugd
zijn, de aarde juichen,
de zee bruisen en alles
wat daar leeft. Laat het
veld verblijd zijn en alles
wat daar groeit, laten
alle bomen jubelen.*

(Psalm 96: 11-12 NBV)

Klimaat- veranderaars

De allerbekendste preek van Jezus hield hij op een berg aan het meer van Galilea. Matteüs heeft deze preek opgeschreven. Hij bevat ontzettend veel bekende bijbelverzen. Als ik, vanuit mijn Britse lockdown, naar de wereld buiten kijk, echoot Jezus' eeuwenoude preek in mijn hoofd.

De preek begint met wat vaak de Zaligsprekingen worden genoemd (Matteüs 5:3–10). Jezus kijkt om zich heen en ziet pijn, verdriet en lijden. Hij ziet een wereld, net als onze wereld, waar onrecht heerst. Waar het klimaat – politiek, sociaal-maatschappelijk – zeer problematisch is, en Jezus profeteert.

Profeten

Profeten in de Bijbel zijn de mensen die de dingen zeggen die niemand durft te zeggen. Ze spreken namens God, en zij spreken het meest over onrecht. Profeten leggen hun vinger op de zere plek, en dat wordt hun niet in dank afgenomen. Soms zien ze problemen bij een koning (lees 2 Samuel 12), maar vaker hebben ze het op de maatschappij gemunt. Amos is een goed voorbeeld.

“Ik haat jullie feesten”, zegt de Heer.’ (Amos 5:21). Even verderop: ‘Val me niet lastig met muziek en liedjes’ (Amos 5:23). Amos is duidelijk, God is niet blij met het maatschappelijke klimaat. Wat is het probleem? Dat heeft Amos al eerder uitgelegd, in hoofdstuk 2:6–8. Een aantal van de dingen die Amos zag zijn heel erg, de mensen

*Wat doen christenen
tegen een **klimaat** van
discriminatie, racisme,
seksisme, armoede?*

doen bijvoorbeeld aan slavernij en incest! Maar in dezelfde adem noemt Amos ook alledaagse dingen. Ze duwen mensen die om hulp vragen opzij, ze dragen mooie kleren die van anderen zijn, ze drinken wijn gekocht van de boetes op leningen.

In Gods ogen, zegt Amos, is slavernij onrecht. Maar arme mensen negeren is ook onrecht. Incest is fout, maar financiële uit-

buiting is ook fout. Gods volk moet een volk van rechtvaardigheid zijn. Een volk waar het klimaat eerlijk is. In Gods volk moet, om met de poëtische woorden van Amos te spreken, gerechtigheid stromen als water (Amos 5:24).

Christenen zijn profeten

Net als de eeuwenoude profeten, spreekt Jezus over het onrecht in de wereld. Hij zegt dat echt geluk er is voor mensen die nederig zijn, en mensen die treuren. Voor vriendelijke mensen en de mensen die voor recht vechten. Aardige mensen, eerlijke mensen, vredestitelers. Deze gelukkige mensen zijn de bewoners van Gods koninkrijk.

Wat valt op? Al deze dingen die Jezus noemt zijn juist de dingen die profeten doen. Die Amos deed. Hij treurde toen hij het lijden zag. Hij was vriendelijk en vocht voor recht. Hij was aardig, en riep de mensen op om eerlijk te zijn. Vooruit, misschien stichtte hij geen vrede met zijn harde woorden, maar je snapt wat ik bedoel!

Jezus zegt eigenlijk dat alle christenen profeten horen te zijn. Want de mensen die Gods nieuwe wereld erven, dat zijn juist de mensen die spreken als profeten. En, zoals Jezus even later aangeeft, zullen zijn volgelingen even populair zijn als de profeten van het Oude Testament. ‘Misschien schelden mensen je uit, of willen ze je gevangen nemen. Misschien vertellen ze allerlei leugens over je ... De profeten van vroeger werden net zo slecht behandeld als jullie nu’ (Matteüs 5:11–12 BGT).

Zout en licht

Jezus vervolgt met uit te leggen dat zijn volgelingen het zout van de wereld zijn en het licht van de wereld. Wat Jezus bedoelt met het licht is makkelijker te snappen. Een lamp laat dingen duidelijker zien, vooral dingen die anders verborgen zijn. Christenen horen

een schijnwerper te richten op de donkere delen van deze wereld om onrecht te laten zien. Christenen horen te kijken naar alle verborgen onrecht in de wereld, en dit aan het licht te brengen. En geloof me, dat maakt je niet populair.

Bij het zout draait het om nut. Niemand schept een lekker bord zout op voor het avondeten. Zout op zichzelf is vrij nutteloos, maar doe wat zout in je eten en je merkt meteen het verschil. Christenen zijn niet christen voor zichzelf, maar zij zijn christen voor de wereld. Veel christenen vergeten dat. Ze geven smaak aan de wereld, doordat zij de wereld steeds meer in lijn brengen met Gods koninkrijk.

*Echte profeten
roepen als ze onrecht
zien. Die schreeuwen
als ze discriminatie
zien. Die brullen
tegen armoede.*

Echte profeten

Er is ontzettend veel onrecht in deze wereld. Sommig onrecht is zichtbaar, maar heel veel onrecht is verborgen. Er zijn kleine verborgen pijnen, mensen die eenzaam zijn, die verdrietig zijn, die lijden. Er zijn ook grote verborgen pijnen, systematische armoede, racisme, discriminatie. Als licht van de wereld willen wij gerechtigheid laten stromen als water, en dat betekent dat wij een klimaatverandering moeten laten komen.

Kleine pijnen hebben kleine oplossingen: bezoek mensen die eenzaam zijn, troost mensen die treuren, help mensen die lijden. Deze dingen zijn belangrijk, en samen worden ze heel groot. Het hoeft niet normaal te zijn dat mensen in stilte lijden, treuren en eenzaam zijn. Het klimaat kan anders.

Grote pijnen zijn lastiger en mogelijke oplossingen zijn niet populair. Wat doen christenen tegen een klimaat van discriminatie, racisme, seksisme, armoede? De bewoners van Gods nieuwe wereld zijn de mensen die echte profeten zijn. Die roepen als ze onrecht zien. Die schreeuwen als ze discriminatie zien. Die brullen tegen armoede.

Hieraan herken je de echte christenen. De echte profeten. De klimaatveranderaars.

Rivierenland

Naar buiten, nu het kan en zo lang het kan. Zo voelt het na de lockdown, op dagen dat het weer goed is. Ik ben niet de enige die zo denkt, want ik woon niet ver van de Lek en sinds het begin van de zomer zie ik elke dag vakantiefietzers op de dijk. Welke route zouden ze fietsen, vraag ik me dan af. Er zijn er zoveel die hier langskomen.

Iets zuidelijker ligt nog een rivier. Of riviertje, in vergelijking met de Lek: de Linge.

Tussen Geldermalsen en Gorinchem is die echt heel mooi. En er is voor iedereen iets te doen. Je kunt bijvoorbeeld een kano huren en een mooie tocht maken. Voor wie niet van stroomopwaarts roeien houdt, zijn er arrangementen waarbij je met een huurfiets terug kunt.

Fietsen

Ook op de fiets is de omgeving prachtig. En als je slechts een dag op pad bent, heb je niet zulke dikke fietstassen nodig. Zelf verken ik regelmatig delen van Rivierenland op de fiets. Ik wil de volle 70 kilometer van de Lingeroute graag fietsen, maar in

Geldermalsen wordt op het moment van schrijven (juli) druk aan de weg gewerkt. Uiteraard betekent dat voor mij verdwalen. Om specifiek te zijn: zes rondjes Geldermalsen, vijf rondjes Buurmalsen, vier keer door Tricht en dan toch maar weer naar huis. Nou ja, zo kom je ook aan je kilometers en mooi is de tocht evengoed. Mijn favoriete stuk is de Appeldijk op landgoed Heerlijkheid Mariënwaerd (Beesd) waar je op een hoge dijk langs fruitbomen fietst en over de Linge uitkijkt.

Liever lopen

Loop je liever? Dat kan ook, bijvoorbeeld op een van de vele klompenpaden in de omgeving. Dit zijn rustige wandelroutes die goed worden bijgehouden. Mariënwaerd is overigens makkelijk te bereiken met de auto en heeft een aantal wandelingen die je kunt lopen over het terrein. En heb je trek van al dat actief zijn, dan kun je terecht bij de Stapelbakker voor een panenkoek.

Uitzoeken

Bovenstaande activiteiten betekenen allemaal uitzoekwerk. Waar begin je, welke kanoverhuurder kies je, welke knooppunten wil je volgen en welk klompenpad is het jouwe? Het kost misschien even moeite, maar het resultaat mag er wezen. En het fijne aan rivieren is: het uitzicht is elke dag anders en in elk seizoen mooi.

RIVIERENLAND
Nelske Verbaas

15
uitstappen

Rivierenland

Op rivierenland.nl vind je veel route-suggesties voor wandelen en fietsen in de Betuwe, Bommelerwaard en het Land van Maas en Waal. Let wel op, want de fiets- en voetpontjes zijn dit jaar niet in de vaart in verband met het coronavirus.

Er zijn diverse aanbieders van huurkano's. Even googelen werkt het beste.

De Stapelbakker vind je op Heerlijkheid Mariënwaerd (zie QR-code).

Scan mij

De Stapelbakker

De dronken aarde

DE DRONKEN
AARDE
Jeroen Tuinstra

16

voedsel voor de geest

Foto boven: Fotos593/
Foto onder:
Dream Perfection/
Shutterstock.com

Jesaja is een profeet die schijnbaar van hoge stand kwam en opgroeide in Jeruzalem. Hoewel het koninkrijk in tweeën uiteengevallen is, Juda in het zuiden en Israël in het noorden, gaat het op dat moment economisch goed met beide staten. Maar Jesaja gelooft daar niet in en voorspelt

de ondergang van de beide rijken, en in dit stukje zelfs van de hele aarde. De hele aarde wankelt heen en weer en scheurt uiteindelijk open. Omdat er overal onrecht, geweld en misdaden zijn. Het is nergens meer veilig. Misschien reageert Jesaja een beetje overtrokken. De aarde zou per slot van rekening

Bijbelgedeelte

“De mensen die nog leven, juichen. In het westen spreekt iedereen over de grote daden van de Heer. In het oosten zingen ze over zijn grote macht. En op de eilanden vertellen ze wat de God van Israël gedaan heeft. Ook in de verste landen hoor je de mensen zingen: ‘Breng eer aan de Heer, hij is rechtvaardig!’

Maar ik roep: Ik heb geen hoop meer! Het loopt slecht met me af. Overal is onrecht en geweld, overal worden misdaden gepleegd.

Overal dreigt er gevaar voor jullie, bewoners van de aarde. Overal zijn kuilen waar je in kunt vallen, en netten waarin je vast komt te zitten. Als je vlucht voor het gevaar, val je in een kuil. En als je uit de kuil kunt klimmen, kom je vast te zitten in een net.

Water stort neer vanuit de hemel. De aarde begint te beven en te schudden. De aarde kraakt, en scheurt open. Alles beweegt, alles raakt los. De aarde gaat heen en weer, alsof ze dronken is. Ze zwaait heen en weer, zoals een oude hut in een zware storm. De aarde weet dat haar bewoners schuldig zijn. Ze probeert die zware schuld te dragen. Maar ze valt en kan niet meer opstaan.’

Jesaja 24:14–20 (BGT)

nog vele honderden jaren na hem voortbestaan. Toch klinkt de beschrijving van de aarde in het huidige tijdsbestek niet zo vreemd. 'Water stort neer uit de hemel', 'Alles beweegt, alles raakt los', je ziet de aardbevingen en overstromingen al voor je. En Jesaja is eigenlijk best wel bij de tijd. De schuld ligt niet bij God of natuurlijke processen op aarde, maar bij haar bewoners: ons! Jesaja trekt ons helemaal mee in zijn mineur, want we kunnen er niet aan ontsnappen. Ga je ervoor op de vlucht, dan beland je in een kuil. Probeer je daar weer uit te kruipen, dan kom je vast te zitten in een net. Misschien is dat wel een beetje het gevoel dat ons bekruipt als we denken aan klimaatverandering, de ecologische rampen en de onrechtvaardigheid die we om ons heen zien. Je kunt het bijna niet meer goed doen. Alles wat je koopt, eet of aantrekt is wel besmet of besmeurd met oneerlijkheid, uitbuiting of milieuvervuiling. Komt het dan nooit meer goed? Jesaja geeft

ons dit mee: 'De Heer is onze God! We wisten dat hij ons zou bevrijden. Hij is de Heer! We kunnen blij zijn en juichen, want de Heer heeft ons bevrijd' (Jesaja 25:9).

- 1 Volgens sommigen is de economie de enige graadmeter om te zien of het goed gaat met de wereld. Zie jij dat ook zo? Waarom wel of waarom niet?
- 2 Hoe kunnen ons onrecht, ons geweld en onze misdaden bijdragen aan een slecht klimaat of ecologische rampen? Of hebben die zaken niets met elkaar te maken?
- 3 Je kunt behoorlijk in mineur raken als je zo de stand van zaken in de wereld ziet. Wat helpt jou om toch positief te blijven?

Kort gebed

Heer, laat de zon van uw gerechtigheid steeds op mij schijnen en omgeef mij met uw warmte.
Amen

Website

Voor het aanbod van onze gratis cursussen verwijzen we je naar onze website www.esda-online.nl

Voorbede

Iedere maandagmiddag om 13.30 uur doen we voorbede voor wie ons daarom vragen. Jouw gebedsverzoeken zien wij graag tegemoet op esda@adventist.nl

Foto aarde: Gearstd/
Foto vloed: PhilMacD-
Photo/Shutterstock.com

Wegwerpindustrie

WEGWERP-
INDUSTRIE
Marie Rahajaan

Halverwege de maand maart ging Nederland in een intelligente lockdown wegens de coronacrisis. Terwijl ik dit schrijf zijn de eerste voortekenen van een eventuele tweede golf te zien. Vanaf het eerste moment dat er maatregelen werden getroffen, hamerde premier Rutte op strikte hygiëneregels. We leerden hoe we eigenlijk onze handen moesten wassen, en merkten dat het gebruik van mondkapjes in het dagelijkse leven werd aangemoedigd. Met alle gevolgen voor het milieu van dien.

Het is lastig om aan betrouwbare data te komen over de toename van het plastic afval sinds de wereldwijde uitbraak van het coronavirus. De International Solid Waste Association (ISWA) schat in dat het gebruik van plastic voor eenmalig gebruik (single-use plastic) in Amerika met 250 tot 300% is gestegen. Marktonderzoeksbureau Grand View Research publiceerde in juli 2020 een rapport over de wereldwijde wegwerpmaskerindustrie. Het bureau voorspelt dat deze zal groeien, van ongeveer € 700 miljoen in 2019 tot € 145 miljard in 2020. Een voor mij onvoorstelbaar groot bedrag.

Plastic vulmiddel

Daarnaast nam het aantal online aankopen toe. Deze bestellingen worden vaak verzonden in dozen met plastic vulmiddel en verpakkingen. Ook online supermarkten doen goede zaken. Steeds meer consumenten ontdekten tijdens de coronacrisis de websupermarkt als een manier om levensmiddelen in huis te krijgen. Dit gaat hand in hand met de toename van niet-recyclebare materialen. Tot slot nam het aantal bestellingen bij thuisbezorgservices toe. Om het eten warm af te leveren, maken restaurants vaak gebruik van aluminium- of plasticfolie. Materialen die moeilijk kunnen worden gerecycled.

Zwerfafval

Wereldwijd zijn er signalen dat het zwerfafval sinds begin dit jaar voor een groter gedeelte bestaat uit beschermmiddelen tegen het coronavirus. Aan de oevers van de Thames in Groot-Brittannië spoelen er veel latex handschoenen aan. Nabij Hong Kong vindt men grote hoeveelheden chirurgische maskers aan de kust. Daarom werd ik aangenaam verrast door het krantenbericht dat er weinig mondkapjes en plastic handschoenen in het zwerfvuil in Nederland werd gevonden in de afgelopen maanden. Toch een klein lichtpuntje.

Plastic recyclen

We kunnen veilig aannemen dat de productie van plastic vanwege de coronacrisis is toegenomen en hoogstwaarschijnlijk nog meer zal toenemen. De Europese Commissie ontving reeds het verzoek vanuit de plasticindustrie voor uitstel van het verbod op wegwerpplastic, dat in 2021 ingaat. Eurocommissaris Frans Timmermans verklaarde niets in dit voorstel te zien. In lijn met deze reactie verklaarde de Nederlandse staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat dat ondanks corona de norm van kracht blijft dat producenten ervoor moeten zorgen dat dit jaar de helft van het plastic gerecycled kan worden.

Vasthouden aan het beleid

Uiteraard is het onmogelijk om fabrikanten te verplichten mondkapjes en andere beschermmaterialen milieuvriendelijk te produceren. Of consumenten te veroordelen omdat zij deze artikelen kopen. De reacties van de overheid en de Europese Unie komen daardoor wellicht onsympathiek over. Maar wij moeten de noodzaak van een minimaal plasticgebruik niet uit het oog verliezen. Daarom is het in mijn ogen noodzakelijk vast te houden aan het beleid. Ondanks de coronacrisis is het van belang dat wij ons bewust zijn van ons (toenemende) gebruik van plastic. Door bijvoorbeeld minder online bestellingen te plaatsen, kunnen wij ons steentje bijdragen aan een beter milieu.

18

groen!

Scan mij

Grand View Research

OPTIMIST
Rudy Dingjan

Onze eerste echte confrontatie met 'klimaat' was in 2003. Ria en ik hadden vooraf aan een conferentie een weekje vakantie vastgeplakt, ten noorden van Brisbane (Australië). De eerste morgen aan het strand lagen we eerst even een kwartiertje te genieten van de zon, sprongen toen in het warme zeewater, en smeerden ons daarna in met zonnebrandolie.

Na het insmeren zagen we dat de zonkracht voor heel Australië in de krant aangegeven stond. Voor Melbourne, helemaal in het zuiden, gold 'high' met een zonkracht van ongeveer 7. Voor Sydney, ruwweg duizend kilometer dichterbij ons, gold 'very high', zonkracht 10. Voor Brisbane gold 'extremely high' met zonkracht 13,5. In Nederland gaat de schaal niet hoger dan 10.

Vóór de lunch al verbrand

Dat hebben we geweten. Zonder het te beseffen waren we in die eerste luttele minuten al verbrand en vóór de lunch kwamen de koorts en de jeuk al op. Wekenlang liepen we als rode kreeften rond, uit alle macht zonlicht mijddend. We trokken—juist bij droog weer—onze regenjassen binnenstebuiten aan, zelfs in de auto, zodat de witte voeringen het zonlicht zouden weerkaatsen. Na enkele dagen begonnen we ook nog een spoor van schilfers achter te laten vanwege de vervelling. Producenten van aloë vera maakten overuren.

Inmiddels is niet alleen in Australië de klimaatverandering merkbaar. In Europa hebben we in de afgelopen zomers steeds maar weer nieuwe warmterecords gebroken. Dat blijkt nu ook te gebeuren in Siberië. De permafrost (wanneer de bodem in de zomer bevroren blijft) ontdooit daar. Noord- en

Zuidpool verliezen meer ijs dan er in hun winters bevroert. Wetenschappers waarschuwen voor de stijging van de zeespiegel, waardoor er in de Stille Oceaan nu al eilanden onbewoonbaar raken. Maar onze lage landen zouden er ook wel eens last van kunnen krijgen.

Het einde

Wie een beetje thuis is in de Bijbel, denkt nu aan Jezus' aanzegging als hij herkenningstekens van het einde noemt: 'Dan zullen er tekenen zijn aan de zon en de maan en de sterren, en op aarde zullen de volken sidderen van angst voor het gebulder en het geweld van de zee ...' (Lucas 21:25).

Wie mij een beetje kent, zal zich afvragen waar mijn optimisme is gebleven. Ik lijk nu wel een doembrenger. Maar zo bedoel ik deze *Ten slotte* niet. De ware doemdenkers zijn degenen die niet op God hopen. Die denken dat we overvallen worden door de klimaatveranderingen en menen dat dit alles alleen maar fout kan aflopen. Ik blijf een optimist. Nu ik zie hoe bewaarheid wordt wat Jezus heeft aangezegd, weet ik dat God er niet door overvallen is. Hij heeft het voorzien. Geen paniek. 'Wanneer dat alles staat te gebeuren, richt je dan op en hef je hoofd, want jullie verlossing is nabij!' (Lucas 21:28).

Vooruitblik Volgende keer in **Contact**:
de ins en outs van het uitroepteken!
Mis het niet!!!

Contact is een gratis uitgave van het
ESDA-Instituut, onderdeel van het
Kerkgenootschap der Zevende-dags
Adventisten.

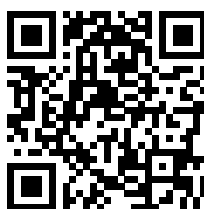
*Wilt u CONTACT niet meer ontvangen?
Stuur dan een e-mail aan esda@adventist.nl*

ESDA Nederland Adres Amersfoortseweg 18,
3712 BC Huis ter Heide
Telefoon 030 - 6931509
INGbank NL76 INGB 0000 0383 25
Rabobank NL59 RABO 0155 9483 18
E-mail esda@adventist.nl
Web www.esda-online.nl

ESDA België Adres Ernest Allardstraat 11, 1000 Brussel
Telefoon 02-5113680
ING Bank BE47 3100 1698 4180

GRATIS Download
Contact Magazine

 Scan mij

ESDA Instituut ONLINE
Bijbellessen Online

 Scan mij

